

Bölüm 6

HABER SİTELERİNDE YER ALAN EKONOMİ HABERLERİNİN KONU BAĞLANTILARI: AĞ ANALİZİ ÇALIŞMASI

Ali Emre Dingil¹

GİRİŞ

Ekonomi haberciliği, ticaret ve ekonomiye ilişkin haberlerin ele alındığı, gazetecilik alanıdır. (Sterling, 2009:225). Ekonomi basını denildiğinde “en geniş anlamda basında ekonomi sayfalarını da kapsayacak şekilde yaygın gazeteler içinde yer alan ekonomi sayfaları ve tüm sayfalarını ekonomiye ayıran yayınlar” akla gelmektedir (Yüksel, 1999:161-162). Ekonomi basını diğer basından ayıran yönü, konu edindiği olaylardır. İşgücü, bankacılık, borsa, otomotiv, dünya piyasaları, döviz kurları, altın fiyatları kısacası ekonomiye dair her şey ekonomi basını için haber değeri taşıyan olaylardır. Bu haberlerin okurları da diğer okurlardan ayrı özelliklere sahiptir. Ekonomi bilgisi, ilgisi ve aktif katılımı ekonomi okurlarının ortak özellikleridir. Sıradan bir okur bile ekonomi sayfalarını araladığında bunların farklılığını sezer ve ayrı bir önemle okumaya koyulmaktadır (Yüksel, 1999: 163-165).

Amerikalı siyaset bilimci Lippmann'ın 1922'de yayımlanan eserinde, insanların kendi yakın çevreleri dışında olup bitenleri anlayabilmeleri, doğrudan gözlem yapabilmeye olanağı bulunmayan dış dünyayı kendileri için anlamlı hale getirebilmeleri için belli “anlam haritalarına” gereksinim duyduklarını, bu anlam haritalarının kitle iletişim araçları sayesinde dolaylı yollarla kazanıldığı bilgileri doğrultusunda oluşturulduğunu ifade eder (McCombs vd., 1997, s. 703). Bundan dolayı medya kamunun bilgilenmesinde önemlidir. Kamu birebir deneyimlemediği konularda çoğunlukla medyadan bilgi almaktadır. Aynı zamanda medyada yer alan konuların öncelik sırasına göre bir süre sonra kamuoyu içinde önemli ve öncelikli konular haline geldiğini birçok araştırmada kanıtlanmıştır. Medya, kamuya ulaşacak bilgilerin önemliliklerini sıralamakta ve belirli bir düzen içerisinde filtre ederek sunulmasını veya öğrenilmesini sağlamaktadır. Ancak son yıllarda yapılan araştırmalarda medyanın haberleri sunuş yoluyla konular arasında

¹ Arş. Gör., Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, emredingil@gmail.com

haber.com sitesi de benzerlik göstermektedir. Bu durum ajans haberciliğinden kaynaklı olabilir. Ancak sozcu.com.tr örneklem alınan diğer sitelerle benzerlik göstermektedir. Bu durum yayın politikasından kaynaklı olabilir. Ağ bağlantılarının ölçümünde QAP verilerine göre hurriyet.com.tr, aksam.com.tr ve milliyet.com.tr ekonomi haber bağlantıları çok yüksek oranda benzemektedir. Bu durum gazetelerin sahiplik yapısı, yayın politikası ve ajans haberciliği ile ilişkilendirilebilir. Ensonhaber.com haber sitesi hurriyet.com.tr, milliyet.com.tr ve aksam.com.tr ekonomi haberlerinde az benzerlik vardır. Sozcu.com.tr ile ise benzerlik bulunmamaktadır. Sozcu.com.tr'nin örneklem alınan hiçbir haber sitesi ile ekonomi haberleri konu bağlantılarında benzerlik yoktur. Bu durum Sozcu.com.tr haber sitesinin muhalif yapısı ve yayın politikası ile ilgili olabilir.

Haberlerin olumlu ve olumsuz ölçümlerinde sozcu.com.tr haber sitesi muhalif yönü daha çok ortaya çıkmaktadır. Ekonomi haberlerinde sozcu.com.tr çok az sayıda olumlu haber yaparken örneklem alınan diğer haber siteleri çok az sayıda olumsuz haber yapmıştır. Aslında bu araştırmanın tamamlayıcısı kamuoyu etkileme düzeyleri ya da kamu ile bir benzerlik olup olmadığıdır. Çünkü ekonomi konularında kamu kendisinin birebir deneyimlemediği konularda özellikle işsizlik hayat pahalılığı gibi konularda medyadan daha az etkilenmektedir. Bu araştırmanın ikinci aşaması kamu zihin haritalarının medya ile uyumluluğu, hatta hangi gazete ile daha benzer olup olmadığı ölçülebilesidir.

Sonuç olarak örneklem alınan haber siteleri ekonomi konu bağlantıları arasında hurriyet.com.tr, aksam.com.tr ve milliyet.com.tr arasında çok benzerlik vardır. Ensonhaber.com haber sitesinin ise sozcu.com.tr hariç diğer örneklem alınan diğer haber siteleri ile az benzerlik bulunmaktadır. Sozcu.com.tr ise örneklem alınan haber siteleri ile benzerliği yoktur. Bu durumun nedenleri arasında gazetele-
rin yayın politikası, sahiplik yapısı, ajans haberciliği, ideoloji gibi farklı nedenlerle açıklanabilir.

KAYNAKÇA

- Cheng, Yang And Chan, Ching M. (2015). The Third Level Of Agenda Setting İn Contemporary China: Tracking Descriptions Of Moral And National Education in Media Coverage And People's Minds. *International Journal Of Communication*, 9, S. 1090-1107.
- Dingil, Ali E. (2018). Üçüncü Aşama Gündem Belirleme Araştırması: Sağlık Haberleri Özelinde Medya Ve Kamuoyu Bağlantısı. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Gökçe, Orhan. (1996). Kamuoyu Kavramının Anlamı Ve Kapsamı. *Kurgu Dergisi*. 14, S. 211-227.
- Gökçe, Orhan. (2006). İçerik Analizi Kuramsal Ve Pratik Bilgiler. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Guo, Lei. And McCombs, Maxwell. (2011a). Network Agenda Setting: A Third Level Of Media Effects. Boston: Paper Presented At The Ica,.
- Guo, Lei. And McCombs, Maxwell. (2011b). Toward The Third Level Of Agenda Setting Theory: A Network Agenda Setting Model. St. Louis: Paper Presented At The Aejmc.

- Guo, Lei. (2012). The Application Of Social Network Analysis İn Agenda Setting Research: A Methodological Exploration. *Journal Of Broadcasting & Electronicmedia*, 614 - 631.
- Guo, Lei., Vu, Hong T. And Mccombs, Maxwell. (2012). An Expanded Perspective On Agenda Setting Effects. Exploring The Third Level Of Agenda Setting. *Revista De Comunicación*, 51 - 68.
- Guo, Lei., Chen, Yang. K., Vu, Hong T., Wang, Qian., Aksamit, Radoslaw., Guzek, Damian., Jachimowski, Marek. and Mccombs, Maxwell. (2015). Coverage Of The İraq War İn The United States, Mainland China, Taiwan And Poland: A Transnational Network Agenda-Setting Study. *Journalism Studies*, 16 (3), 343-362.
- İspir, Nevzat B. ve Kılıç, Deniz. (2017). Kasım 2015 Genel Seçimlerinde Köşe Yazarlarının Twitter Gündemine Yönelik Bir Sosyal Ağ Analizi Uygulaması. *Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi-Ekurgu*, 25 (1), 77-83.
- Kadry, Seifedine. And Al-Taie, Mohammed Z. (2014). *Social Network Analysis: An Introduction With An Extensive Implementation To A Large-Scale Online Network Using Pajek*. E-Book: Bentham.
- Mccombs, Maxwell E., Shaw, Donald L. Ve Weaver, David H.. (1997). *Communication And Democracy: Exploring The Intellectual Frontiers in Agenda Setting Theory*. Mahwah, Nj: Erlbaum.
- Sterling, C. H. (2009). *Encyclopedia Of Journalism: A-C (Vol. 1)*. New York: Sage Puplication
- Vargo, Chris. J., Guo, Lei., Mccombs, Maxwell., Ve Shaw, Donald. L. (2014). Network İssue Agendas On Twitter During The 2012 U.S. Presidential Election. *Journal Of Communication*, 64 (2), 296-316.
- Vu, Hong. T., Guo, Lei., And Mccombs, Maxwell. (2014). Exploring “The World Outside And The Pictures İn Our Heads” : A Network Agenda-Setting Study. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 91(4), 669-686.
- Yüksel, E. (1999). *Türkiye’de Ekonomi Basını Gündemi Ve Siyasal Gündem İlişkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,